

# TARIM BÜLTENİ

MART 2024



## MART AYINDA

### Mevzuat Düzenlemeleri

- Zincir Marketlere Glütensiz Ürün Zorunluluğu Getirildi
- Balon Balığı Avlayanlara Destek Ödemesi Artırıldı
- Bitki Koruma Ürünlerinin Ruhsatlandırılması ve Arzı İlgili Usuller Belirlendi
- Su Ürünü Yetiştiriciliğinde Ürün Bazında Birlik Kurulabilecek
- Bitki Koruma Ürünlerinin Onayına Esas Denemeleri Yapacaklar Hakkında Yönetmelik Yayınlandı

### Dünyadan Tarım Haberleri;

- Kakaoda Yükseliş İvmesi Sürüyor
- AB'den Ukrayna Tarım Ürünü İthalatına Sınır
- Buğdayda Arz Fazlası Fiyat Artışını Nasıl Etkileyecek
- Araban Sarımsağı'nın Eklenmesiyle Türkiye'nin AB Coğrafi İşaretli Ürün Sayısı 21 Oldu
- Kapitan Andreevo Sınır Kapısındaki Laboratuvarda Analiz Edilecek Ürünler

## SEKTÖREL İHRACAT VERİLERİ (1000\$)

Sektör	Mart 2023	Mart 2024	Değişim (%)
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	1.114.279	1.046.206	-%6,1
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	758.490	678.675	-%10,5
Yaş Meyve ve Sebze	306.941	277.581	-%9,6
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	306.367	302.707	-%1,2
Meyve Sebze Mamulleri	208.485	241.058	%15,6
Fındık ve Mamulleri	155.777	202.248	%29,8
Kuru Meyve ve Mamulleri	149.165	158.902	%6,5
Tütün	71.187	83.693	%17,6
Zeytin ve Zeytinyağı	91.928	78.789	-%14,3
Süs Bitkileri ve Mamulleri	18.032	17.609	-%2,3

## TİM TARIM KURULU FAALİYETLERİ

- TİM Tarım Kurulu İftar Programı

## TİM TARIM KURULU FAALİYETLERİ

### TİM TARIM KURULU İFTAR PROGRAMI



TİM Tarım Kurulu İftar Programı - İstanbul

25 Mart 2024 tarihinde TİM Başkanı Sn. Mustafa GÜLTEPE, Ticaret Bakan Yardımcısı Sn. Ö. Volkan AĞAR ve Tarım Bakan Yardımcısı Sn. Dr. Ahmet BAĞCI'nın katılımları ile gerçekleştirilen TİM Tarım Kurulu iftar programı öncesinde gerçekleştirilen toplantıda tarım sektörlerimizin öncelikli konuları arz edildi.

Toplantıya TİM Tarım Kurulu Başkanımız Melisa TOKGÖZ MUTLU ve 10 tarım sektöründen 50 temsilci katılım sağladı. İhracat süreçlerinin iyileştirilmesi ve tarım ihracatının artırılmasının yanında sürdürülebilir üretim ve pazarlama faaliyetleri ve tüketicinin sağlıklı ürünlerle buluşturulmasına yönelik istişareler yapıldı.

Toplantıda;

- STA, TTA, Zirai Karantina Protokolleri
- Öncelikli pazar alanları, pazarlama faaliyetleri,
- Teknik engeller
- Analiz, sertifikasyon süreçleri
- Tarım ürünlerinin ihracat süreçlerinde yaşanan aksaklıklar hususlarına değinildi.

## DÜNYADAN TARIM HABERLERİ

### Kakaoda Yükseliş İvmesi Sürüyor

Küresel piyasalarda emtia piyasasına ilişkin olumlu beklentiler gelirken, son dönemdeki yükseliş ivmesiyle dikkat çeken ve 46 yılın en yüksek seviyesine çıkan kakao fiyatları ton başına 9 bin doları da aştı. Böylelikle kakao tonu 9 bin dolar civarında olan bakır geride bıraktı. Mart ayında kakao fiyatlarında yüzde 50'ye varan artış görülmüştü. Piyasa uzmanları son rallinin fiyatları 10 bin dolara çıkarma olasılığına dikkat çekti. Fiyatlardaki yükseliş, çiftçilerin çekirdekleri yerel tüccarlara sattıkları, onların da bunları işleme tesislerine ya da küresel tüccarlara sattıkları küresel tedarik zincirini bozdu.

### AB'den Ukrayna Tarım Ürünü İthalatına Sınır

AB Konseyi, üye ülkeler ile Avrupa Parlamentosu (AP) arasında müzakere edilen ve Ukrayna'yı ekonomik olarak desteklemek için hazırlanan özerk ticaret tedbirlerinin uzatılmasında uzlaşa sağlandığını duyurdu. Buna göre, Ukrayna'nın AB'ye ihracatına ilişkin ithalat vergileri ve kotalarının askıya alınması 5 Haziran 2025'e kadar uzatılacak. AB'nin Ukrayna'ya verdiği siyasi ve ekonomik destek sürecektir ancak AB çiftçilerinin Ukrayna ürünlerine karşı yaşadıkları sorunlar dikkate alınacak. Bu çerçevede, AB hassas tarım ürünlerinde piyasasını koruyacak. Ukrayna'dan AB'ye kümes hayvanları, yumurta, şeker, yulaf, mısır, kabuksuz tahıl ve bal gibi ürünlerin ithalatı, 2022 ve 2023'teki ortalama miktarlara sabitlenecek. Bu ürünlerin Ukrayna'dan ithalatı belirlenen miktarları aşarsa, gümrük vergileri yeniden uygulanacak.

### Buğdayda Arz Fazlası Fiyat Artışını Nasıl Etkileyecek?

Dünya genelinde buğday fiyatlarında düşüş eğilimi gözlemlenirken, Türkiye 2024 sezonuna yüksek stoklarla girdi. İklim koşullarının olumlu seyretmesi durumunda artan rekoltenin fiyatlarda negatif etki yapabileceği değerlendirilmektedir.

Dünya genelinde talep düşüklüğü ve artan üretimin fiyatları aşağı çektiği gözlemlenirken, Türkiye'deki girdi fiyatları sebebiyle buğday fiyatlarının dünya ortalamasının üstünde kalacağı değerlendirilmektedir.

Süveyş Kanalı'ndaki lojistik sıkıntılar da fiyatları etkilemektedir. Fakat dünya fiyatlarının yatay bir seyir izlemesi ve finansmana ulaşımın kolaylaşması durumunda fiyatlarda yükseliş eğilimi görülebileceği de ihtimaller arasında yer almaktadır.



### Araban Sarımsağı'nın Eklenmesiyle Türkiye'nin AB Coğrafi İşaretli Ürün Sayısı 21 Oldu

- |                           |                          |   |
|---------------------------|--------------------------|---|
| 1.)Antep Baklavası        | 9.)Antakya Künefesi      | 16.)Maraş Tarhanası                     |
| 2.)Aydın İnciri           | 10.)Suruç Narı           | 17.)Edremit Körfezi Yeşil Çizik Zeytini |
| 3.)Aydın Kestanesi        | 11.)Çağlayancerit Cevizi | 18.)Ezine Peyniri                       |
| 4.)Bayramiç Beyazı        | 12.)Gemlik Zeytini       | 19.)Safranbolu Safranı                  |
| 5.)Malatya Kayısı         | 13.)Edremit Zeytinyağı   | 20.)Antep Baklavası                     |
| 6.)Milas Zeytinyağı       | 14.)Milas Yağlı Zeytini  | 21.)Araban Sarımsağı                    |
| 7.)Taşköprü Sarımsağı     | 15.)Ayaş Domatesi        |   |
| 8.)Giresun Tombul Fıstığı |                          |   |



## MEVZUAT DÜZENLEMELERİ

### Kapitan Andreevo Sınır Kapısındaki Laboratuvarda Analiz Edilecek Ürünler

Bulgaristan Gıda Güvenliği Ajansı tarafından yapılan bilgilendirmeye göre, Kapitan Andreevo Sınır Kapısındaki Laboratuvarda ülkemiz menşeli ürünlerin pestisit kalıntısı analizleri yapılabilmektedir. Siyanür, salmonella, aflatoksin, pirolizidin alkaloid gibi spesifik maddelerin analizleri için ise muhtelif laboratuvarlar yetkili olacaktır. Ayrıca, sınır kapısından hızlı geçişlerin akamete uğramaması adına numune alım sıklıkları araç bazında değil de ürün bazında yapılması sebebiyle analizleri farklı laboratuvarlarda yapılacak ürünlerin aynı araçta konumlandırılmamasına dikkat çekilmektedir.

### Zincir Marketlere Glütensiz Ürün Zorunluluğu Getirildi

5 Mart 2024 tarihli Resmi Gazete'de yer alan Glütensiz Gıda Ürünü Satış Yükümlülüğü Getirilmesine İlişkin Tebliğ ile şube sayısı 200'den fazla olan zincir mağazalara talebi karşılayacak miktarda glütensiz ürün ve atıştırılabilir bulundurma zorunluluğu getirildi. Zincir mağazalar, 250 metrekareden fazla satış alanına sahip şubelerinde glütensiz un, tatlı ve tuzlu atıştırılabilir, 400 metrekareden fazla satış alanına sahip şubelerinde glütensiz ekmek, un, makarna, tatlı ve tuzlu atıştırılabilir süreklilik arz edecek şekilde ve talebi karşılayacak miktarda satışa hazır bulundurmaya yükümlü olacaklar. Dört yüz metrekareden fazla satış alanına sahip şubeler için getirilen yükümlülük 1/9/2024 tarihinden itibaren uygulanacak.

### Balon Balığı Avlayanlara Destek Ödemesi Artırıldı

12 Mart 2024 tarihli Resmi Gazete'de yer alan Balon Balığı Avcılığının Desteklenmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 8246) ile balıkçılık ekonomisi ve biyolojik çeşitliliğin korunması amacı ile 'istilacı' olan balon balığını avlayan balıkçılara tane başı 25, diğer türlerini avlayanlara tane başı 10 lira ödeme yapılacaktır. Böylece, benekli balon balığında destekleme fiyatı yüzde 100 artırılarak 12,5 liradan 25 liraya, diğer balon balığı türlerinde de yüzde 400 artırılarak 2,5 liradan 10 liraya çıkarıldı. Karar 2024, 2025 ve 2026 yılları için geçerli olacak. Ödemeler Tarım ve Orman Bakanlığının tarımsal destekleme bütçesinden karşılanacaktır. Balon balıkları, Akdeniz ve Ege denizlerinde hızla yayılmaya ve ekosistemde büyük tehlike oluşturmaya devam etmektedir.



### Bitki Koruma Ürünlerinin Ruhsatlandırılması ve Arzı İlgili Usuller Belirlendi

14 Mart 2024 tarihli Resmi Gazete'de yer alan Bitki Koruma Ürünlerinin Ruhsatlandırılması ve Piyasaya Arzı Hakkında Yönetmelik ile bitki koruma ürünlerinin ruhsatlandırma prosedürleri, ruhsat belgesinin askıya alınması ve iptal işlemleri, Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğüne ve komisyon marifetiyle yürütülen dosya başvuru ve inceleme sürecine ilişkin değerlendirme süreçlerine ilişkin düzenleme yapıldı. Buna göre, Tarım ve Orman Bakanlığında bitki koruma ürünü ruhsatı alacak tüzel kişilerin yine Bakanlıkça verilen bitki koruma ürünleri işteğal izin belgesini almaları gerekecek. Belgeyi alacak tüzel kişilerce, üreticilere ve bitki koruma ürünü bayilerine teknik hizmette bulunmak isteyen tüzel kişiliğin genel müdürlüğünün bulunduğu adres hariç, ülke genelinde en az üç farklı coğrafi bölgede bölge müdürlükleri oluşturulacak. Belge beş yıl geçerli olacak. Türkiye'de ilk kez ruhsatlandırılacak bitki koruma ürünü aktif maddesinin Avrupa Birliği (AB) veya G-8 ülkelerinde ruhsatlı olması gerekecek. Türkiye'de piyasaya arz edilmek üzere üretimi veya ithalatı yapılmak istenen bitki koruma ürünleri için Bakanlıktan ruhsat alınacak. Öte yandan, 25 Mart 2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Sınıflandırılması, Ambalajlanması ve Etiketlenmesi Hakkında Yönetmelik ile 9 Kasım 2017 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Ruhsatlandırılması ve Piyasaya Arzı Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırıldı.

## MEVZUAT DÜZENLEMELERİ

### Su Ürünü Yetiştiriciliğinde Ürün Bazında Birlik Kurulabilecek

16 Mart 2024 tarihli Resmî Gazete'de yer alan Kapalı Ortamda Bitkisel Üretim Kayıt Sistemi Yönetmeliği ile planlı üretim politikalarının oluşturulmasına yönelik ortam koşulları kısmen ya da tamamen kontrol edilebilir kapalı ortamlardaki bitkisel üretim yetiştiriciliğinin kayıt altına alınması için oluşturulan söz konusu sistemin kullanılması, güncellenmesi, izlenmesi, geliştirilmesi raporlanmasına ilişkin usul ve esaslar belirlendi.

Kapalı ortamda bitkisel üretim ünitesi, bitkinin gereksinim duyduğu çevre koşullarının yapay yollarla oluşturulup denetim altında tutulduğu, aynı üreticinin tasarrufunda alçak tünel, yüksek tünel, sera, çadır, konteyner, prefabrik yapılar ile ahşap, betonarme, çelik, plastik gibi yapı elemanları kullanılarak yatay veya dikey olarak inşa edilmiş birbirinden bağımsız kapalı üretim ortamı olarak tanımlandı.

Üretim yüzey alanı toplamda en az 100 metrekare kapalı ortamda bitkisel üretim işletmesine sahip üreticiler, sisteme kayıtlarını yaptırmak veya güncellemek üzere gerekli belgelerle sisteme başvuru yapabilecek. Ünitesi birden fazla ilçe sınırları içerisinde kalan üreticiler, sisteme kayıtlarını yaptırmak için, başvurularını ünitelerinin sınırları içerisinde bulunduğu il müdürlüklerine yapacaklar.

Üreticiler, Tarım ve Orman Bakanlığınca yetki verilmesi halinde iş ve işlemlerini internet veya e-Devlet üzerinden gerçekleştirebilecek. Öte yandan Kapalı Ortamda Bitkisel Üretim Kayıt Sistemi (KOBÜKS) yazılımı en geç 31 Temmuz 2025'e kadar faaliyete alınacak. Söz konusu yazılım faaliyete alınıncaya kadar başvuru ve kayıtlar, mevcut Örtüaltı yürütülecek.

Kayıt Sistemi üzerinden Geçiş sürecinde Örtüaltı Kayıt Sistemine kayıt edilemeyen ancak uygun olduğu tespit edilen kapalı ortamda bitkisel üretim ünitesi için il/ilçe müdürlüğünce geçici kayıt belgesi düzenlenecek. Belge, düzenlendiği takvim yılının sonuna kadar geçerli olacak. Düzenlemeyle "Örtüaltı Kayıt Sistemi Yönetmeliği" yürürlükten kaldırıldı.

### Bitki Koruma Ürünlerinin Onayına Esas Denemeleri Yapacaklar Hakkında Yönetmelik Yayınlandı

20 Mart 2024 tarihli Resmi Gazete'de yer alan Bitki Koruma Ürünlerinin Onayına Esas Denemeleri Yapacaklar Hakkında Yönetmelik ile bitki ve bitkisel ürünler ile mantarların yetiştirildikleri ve muhafaza edildikleri ortamlarda zararlı organizmalara karşı kullanılacak ticari formdaki bitki koruma ürünlerinin onayına esas biyolojik etkinlik, kalıntı, yan etki, başlangıç toksisitesi, direnç, toksikoloji ve ekotoksikoloji denemelerini yapacak olan tüzel kişi veya kuruluşların yetkilendirilmesi ve çalışmalarına ilişkin usul ve esaslar belirlendi.

Buna göre, bitki koruma ürünlerinin onayına esas denemelerinin Tarım ve Orman Bakanlığınca yetkilendirilmiş tüzel kişi veya kuruluşlar tarafından yapılması zorunlu olacak.

Yetki alınmadan tüzel kişi veya kuruluşlar tarafından yapılacak olan bitki koruma ürünlerinin onayına esas biyolojik etkinlik, kalıntı, yan etki, başlangıç toksikolojisi, direnç, toksikoloji ve ekotoksikoloji denemeleri Tarım ve Orman Bakanlığınca değerlendirmeye alınmayacak.

- Denemenin planlanması,
- Denemenin kurulduğu adresin GPS verileri,
- Ada parsel numaraları,
- Denemenin kurulduğu yer sahibi üreticinin adı, adresi, T.C. kimlik numarası ve iletişim bilgileri dahil denemenin kurulum bilgisi,
- Denemenin kurulması,
- Denemenin denetlenmesi,
- Denemenin tamamlanması
- Denemenin raporlanması

aşamalarını içeren bütün iş ve işlemlerin kayıt altına alınması ve Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğünce oluşturulacak Bitki Koruma Ürünlerinin Onayına Esas Deneme Kayıt Sistemine yetki sahibi tüzel kişi veya kuruluşlar tarafından işlemin gerçekleşmesinden itibaren en geç bir gün içerisinde kayıt edilmesi ve söz konusu sistemin kullanılması zorunlu olacak.

## TARIM, GIDA VE İÇECEK PERSPEKTİFİNDE TÜRKİYE'NİN DIŞ TİCARETİ

Türkiye'nin tarım, gıda ve içecek sektörü yılın ilk iki ayında 4,75 milyar dolar ihracat, 3,15 milyar dolar ithalat yaptı. Dış Ticaret Dengesi, Ocak-Şubat döneminde 1,6 milyar dolar fazla verdi.

2024 Yılı'nın ilk 2 ayında dış ticaret verileri ülke bazında değerlendirildiğinde; en fazla ihracat yapılan ülke 607 milyon dolar ile Irak oldu. Irak'tan sonra en fazla ihracat, 338 milyon dolar ile Almanya'ya, 269 milyon dolar ile Rusya'ya, 256 milyon dolar ile ABD'ye ve 184 milyon dolar ile İtalya'ya yapıldı. Yılın ilk 2 ayında, bu 5 ülkeye yapılan ihracat toplam ihracatın yüzde 34,82'sini oluşturdu.



Aynı dönemde ülke bazında ithalat en fazla 616 milyon dolar ile Rusya'dan yapıldı. Bu ülkeyi, 386 milyon dolar ile Ukrayna, 215 milyon dolar ile ABD, 191 milyon dolar ile Brezilya ve 126 milyon dolar ile Malezya izledi. Bu 5 ülkeden yapılan ithalat, toplam ithalatın yüzde 48,69'unu oluşturdu.

Türkiye'nin en fazla ithalat yaptığı ilk 2 ülke sıralamasında Rusya ve Ukrayna yerlerini korudu. Bu iki ülkeden yapılan ithalat, toplam ithalatın yüzde 31,80'ine denk düştü.

Türkiye, yılın ilk 2 ayında en fazla ihracat yaptığı ülkelerden Irak'a un, dondurulmuş tavuk eti, gofret ve waffle, Almanya'ya fındık içi, ambalajlı fındık ve konserve zeytin ve Rusya'ya ise mandalina, alabalık ve limon ihraç etti.

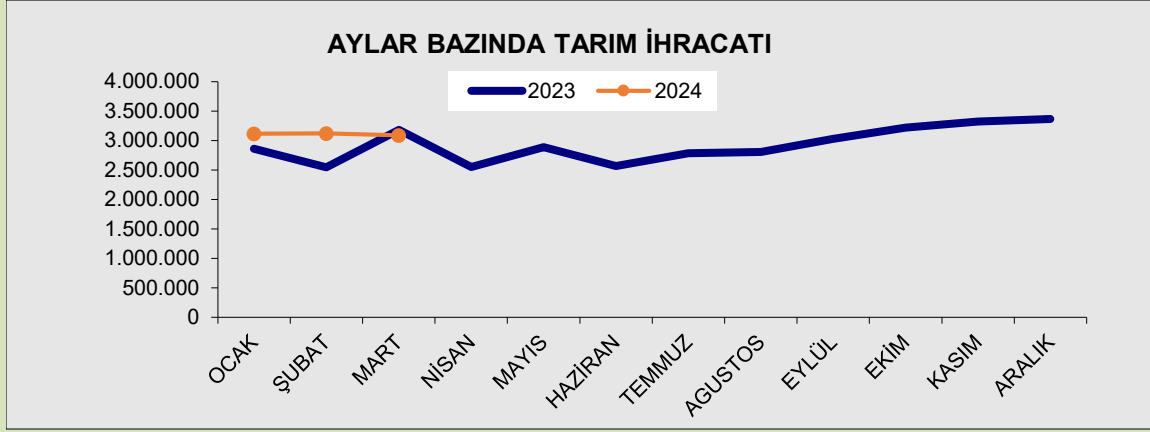
Türkiye aynı dönemde en fazla ithalat yaptığı Rusya'dan buğday, ham ayçiçeği, ayçiçeği küspesi, Ukrayna'dan soya fasulyesi, buğday, ham ayçiçeği yağı ve ABD'den etilen glikol, soya fasulyesi ile hayvanlar için yem hammaddesi olan DDGS ithal etti.

Şubat ayında buğday ithalatı yüzde 37, ham ayçiçeği yağı yüzde 41,3 ve soya fasulyesi ithalatı yüzde 11,3 geriledi. Yılın ilk 2 ayında en fazla un, fındık içi ve mandalina ihraç edilirken, en fazla ithal edilen ürünler ise buğday, soya fasulyesi ve ham ayçiçeği olarak sıralandı.

Şubat 2024 itibarıyla aylık temelde ise ihracat geçen yıl aynı döneme kıyasla yüzde 22,14 artışla 2,33 milyar dolar olurken, ithalat ise geçen yıl aynı döneme göre yüzde 15,17 azalarak 1,55 milyar dolar oldu.



## SEKTÖREL İHRACAT ANALİZLERİ

**• Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri**

2023 Yılı Mart ayı verilerine oranla 2024 yılı Mart ayında sektörün toplam ihracat tutarı %6,1 azalış göstererek 1.046.206,85 dolara olarak gerçekleştirilmiştir. Sektörün en büyük pazar payına sahip ilk 5 ülkesinde ihracat tutarı %10 civarında azalmıştır. Irak'a gerçekleştirilen ihracat %5; ABD'ye gerçekleştirilen ihracat %22 azalış göstermiştir. Azalış trendinin aksine Venezuela'ya gerçekleştirilen ihracat %228 artış oranı ile 24.440,20 dolar; Tunus'a gerçekleştirilen ihracat %1821 artış oranı ile 21.319,93 dolar olarak gerçekleştirilmiştir.

**• Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri**

2023 Yılı Mart ayı ihracat verilerine kıyasla 2024 yılı Mart ayında sektör ihracatı %10,5 oranında azalarak 678.675,07 dolar olarak gerçekleştirilmiştir. Sektörün en büyük pazarı olan Irak'a yapılan ihracat %9,1 artış göstererek 95.237,23 dolar olarak gerçekleştirilmiştir. Bir diğer büyük pazar olan İsrail'e yapılan ihracat %23,6 oranında azalarak 34.018,95 dolar olarak gerçekleştirilmiştir. Almanya, Fransa, İran, Fas gibi Mobilya, Kağıt ve Orman ürünleri sektöründe öneme sahip ülkelerde de ihracat tutarları %15 civarında azalma eğilimindedir.

**• Yaş Meyve Sebze**

Yaş Meyve Sebze sektörü 2024 Mart ayı ihracatı 2023 Mart ayı ihracatına göre %9,6 azalış göstererek 277.581,53 dolar olarak gerçekleştirilmiştir. Sektörün en büyük pazarlarından olan Rusya Federasyonuna ihracat %27 azalarak 61.288,46 dolar; Romanya'ya gerçekleştirilen ihracat %5,4 azalarak 31.732,53 dolar olarak gerçekleştirilmiştir. Bu azalış oranlarının aksine Irak'a gerçekleştirilen ihracat tutarı %153,6 artış göstererek 24.976,69 dolar; Ukrayna'ya yapılan ihracat tutarı %24,4 artışla 24.207,09 dolar olarak gerçekleştirilmiştir.

**• Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller**

2024 Yılı Mart ayı ihracat tutarı 2023 yılı Mart ayına kıyasla %1,2 azalış ile 302.707,27 dolar olarak gerçekleştirilmiştir. Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller sektöründe büyük öneme sahip olan Irak'a yapılan ihracat %3,1 oranında azalış göstererek 51.795,83 dolar; Rusya Federasyonuna yapılan ihracat tutarı %55,3 artışla 29.973,38 dolar olarak gerçekleştirilmiştir. İtalya, Hollanda, Birleşik Krallık'a yapılan ihracat tutarlarında ise %10 civarında düşüş gözlemlenmektedir.

## SEKTÖREL İHRACAT ANALİZLERİ

### • Meyve Sebze Mamulleri

2024 yılı Mart ayı ihracat tutarları 2023 yılı Mart ayına kıyasla %15 artış göstererek 241.058,89 dolar olarak gerçekleştirilmiştir. Sektörün büyük pazarlarından olan ABD'ye yapılan ihracat tutarı %6,1 artışla 36.692,59 dolar; Almanya'ya yapılan ihracat tutarı %10,6 artışla 32.718,98 dolar olarak gerçekleştirilmiştir. Hollanda, Irak ve İtalya'ya yapılan ihracat tutarları ise %50 civarında artış göstermiştir.

### • Fındık ve Mamulleri

Fındık sektöründe Mart ayı ihracat verileri 2023 yılı ile kıyaslandığında %29,8 artışla 202.248,14 dolar olarak gerçekleştirilmiştir. Sektörün en büyük ilk üç pazarında %40 civarı artış gözlemlenmekte olup; İtalya'ya 47.596,87 dolar, Almanya'ya 46.255,65 dolar, Fransa'ya 14.356,12 dolar olarak gerçekleştirilmiştir. Polonya, İspanya ve Brezilya'ya gerçekleştirilen ihracat tutarlarında ise %5 civarında azalış eğilimi bulunmaktadır.

### • Kuru Meyve ve Mamulleri

2024 Yılı Mart ayı ihracat tutarı 2023 Yılı Mart ayına kıyasla %6,5 artışla 158.902,47 dolar olarak gerçekleştirilmiştir. Sektörün en büyük pazarlarından olan Almanya'ya yapılan ihracat tutarı %4,9 oranında azalışla 20.682,38 dolar olarak gerçekleştirilmiştir. Birleşik Krallık'a yapılan ihracat %38,1 artışla 18.120,26 dolar; ABD'ye yapılan ihracat %6,7 artışla 14.610,66 dolar; Fransa'ya yapılan ihracat ise %13,5 artışla 10.232,54 dolar olarak gerçekleştirilmiştir. İtalya, Kanada ve Avustralya'ya yapılan ihracat oranlarında %50 civarında artış gözlemlenmektedir.



### • Tütün

Tütün sektöründe Mart ayı ihracat verileri 2023 yılı ile kıyaslandığında %17,6 artışla 83.693,13 dolar olarak gerçekleştirilmiştir. Sektörün öncü pazarlarında artış trendi devam etmekte olup; Irak'a yapılan ihracat %17,4 artışla 14.059,31 dolar, İran'a yapılan ihracat %274,2 artışla 11.746,31 dolar olarak gerçekleştirilmiştir. ABD'ye yapılan ihracat tutarında ise %32 azalış gözlemlenmektedir.

### • Zeytin ve Zeytinyağı

2024 Yılı Mart ayı ihracat tutarı 2023 Yılı Mart ayına kıyasla %14,3 azalış göstererek 78.789,99 dolar olarak gerçekleştirilmiştir. İspanya'ya yapılan ihracat %64,3 azalışla 12.407,66 dolar; ABD'ye yapılan ihracat %1,3 artışla 14.840,72 dolar, İsrail'e yapılan ihracat tutarı ise %393 artışla 7.639,28 dolar olarak gerçekleştirilmiştir.

### • Süs Bitkileri ve Mamulleri

Süs Bitkileri ve Mamulleri sektör ihracatı 2023 yılı Mart ayı ihracat verilerine kıyasla %2,3 azalışla 17.609,02 dolar olarak gerçekleştirilmiştir. Hollanda'ya yapılan ihracat tutarı %11,1 azalış göstererek 3.769,33 dolar; Gürcistan'a yapılan ihracat %111,3 artış göstererek 2.943,09 dolar olarak gerçekleştirilmiştir.





## GLOBAL TREND: SAĞLIKLI BESLENME

### Mintel

Dünya genelinde tüketiciler, sağlıklı beslenme konusunda önemli bir değişim yaşıyorlar. Bu değişimi tetikleyen faktörler arasında pandemi sonrası sağlık bilincinin artması, ekonomik zorluklar ve işlenmiş gıdaların sağlık üzerindeki etkilerinin artan farkındalığı bulunuyor. Ekonomik baskılara rağmen, özellikle Tayland ve Hindistan gibi ülkelerde, COVID-19 pandemisi sağlıklı beslenme alışkanlıklarına daha fazla önem verilmesine yol açmıştır.

Bu değişimin önemli bir yönü, doğal ve işlenmemiş gıdalara olan tercihin artmasıdır. Tüketiciler, yiyecek seçimlerinde şeffaflık ve doğallığı aramakta, temiz etiketler ve doğal içerikler konusuna büyük önem göstermektedirler. Ancak, işlenmiş gıdaların zararları konusunda artan farkındalığa rağmen, ekonomik faktörler sıklıkla tüketicilerin işlenmemiş seçenekler için fazla ödeme yapmaya isteksiz olmalarına neden olmaktadır.



Buna ek olarak, sağlıklı beslenme tanımı, sadece fiziksel sağlık ve kilo kontrolü değil, aynı zamanda zihinsel, duygusal ve sosyal refahı da içeren bütüncül bir yaklaşıma evriliyor. Sağlık alanında bu daha geniş bakış açısı, beslenme, bağırsak sağlığı ve genel sağlık arasındaki etkileşimin artan farkındalığını beraberinde getirmiştir. Ayrıca, tüketiciler, beslenmenin çevresel ve sosyal etkilerinin farkına varmaktadır, bu da çevre dostu beslenme uygulamaları ve sürdürülebilir gıda kaynaklarının artışına yol açmıştır.

Dahası, beslenmenin önemini koruyucu sağlık önlemlerinde de görüyoruz. Tüketiciler, yiyecekleri bir tür ilaç olarak görüyorlar ve uzun vadeli sağlık ve refahı destekleyen beslenme modellerine odaklanıyorlar. Bu, ömür boyu beslenme trendlerinin ortaya çıkmasına yol açmıştır; bu trendler beslenmenin yaşam süresini uzatmanın yanı sıra yaşam kalitesini artırma noktasında da önem arz etmektedir.

Sonuç olarak, sağlıklı beslenme alanında yaşanan evrim, sadece beslenmeyi değil, fiziksel, zihinsel ve sosyal refahı, çevresel sürdürülebilirliği ve koruyucu sağlık önlemlerini de içeren daha geniş bir sağlık ve refah anlayışını yansıtmaktadır. Bu kapsamlı yaklaşım, gıda markalarından açık iletişim ve tüketicilerin değişen ihtiyaçlarını ve tercihlerini karşılamak için yenilikçi çözümler talep etmektedir.